

Fen Bilgisi Ö?rencilerinin Arkada?l?k ?leti?imi Etkililik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Fen Bilgisi Ö?rencilerinin Arkada?l?k ?leti?imi Etkililik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21656>

Öz

Fen Bilgisi Öğrencilerinin Arkadaşlık İletişimi Etkililik Ölçeği (FÖAİEÖ), yükseköğretim düzeyinde fen bilgisi öğretmenliği programlarında öğrenim gören öğrencilerin, arkadaşlık ilişkileri bağlamındaki **iletişim** yeterliliklerini ve etkililik düzeylerini ölçmek amacıyla 2018 yılında geliştirilmiş özgün bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, öğrencilerin sosyal çevrelerinde etkili bir şekilde etkileşim kurma, duygularını ifade etme ve **arkadaşlık** ilişkilerini sürdürme becerilerini nicel olarak değerlendirmeyi hedefler.

Ölçek, sosyal psikoloji ve eğitim bilimleri literatürüne dayanarak, öğrencilerin akademik başarılarıнын yanı sıra kişilerarası becerilerinin de önemini vurgulamaktadır. Geliştirme çalışması, Beste Çatal Özata ve Cihan Birol tarafından yürütülmüş ve sonuçları 2018 yılında akademik bir dergide yayımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Fen bilgisi öğrencileri, arkadaşlık iletişimi, iletişim etkililiği, psikometrik araç, ölçek geliştirme, sosyal beceriler, **uyum**.

Yazarlar

Beste Çatal Özata, Cihan Birol.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, fen bilgisi öğretmen adaylarının sahip olduğu **iletişim** becerilerinin etkililik düzeyini belirlemektir. Bu ölçüm, özellikle öğrencilerin akranları arasındaki sosyal **etkileşim** kalitesini ortaya koyarak, eğitim kurumlarının iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik müdahale programları tasarlamasına bilimsel bir zemin hazırlamaktadır.

Ölçek, öğrencilerin yalnızca akademik bilgi birikimini değil, aynı zamanda gelecekteki meslek yaşamlarında ve sosyal çevrelerinde başarıları için gerekli olan kişilerarası yeterliliklerini de değerlendirme ihtiyacından doğmuştur. Bu nedenle, ölçek fen bilgisi öğrencilerinin sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyici çalışmalar için bir başlangıç noktası sunmaktadır.

Yapı

Fen Bilgisi Öğrencilerinin Arkadaşlık İletişimi Etkililik Ölçeği, kişilerarası **iletişim** etkililiği yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bir bireyin sosyal hedeflerine ulaşırken aynı zamanda ilişkileri sürdürme ve geliştirme yeteneği olarak tanımlanır. Ölçek, iletişimin hem sözel hem de sözel

olmayan boyutlar?n? ele alarak, ö?rencilerin arkada? çevresinde sergiledi?i davran??sal ve bilişsel yeterlilikleri de?erlendirir.

Ölçeğin ölçtü?ü temel bileşenler arasında genellikle; aktif dinleme, empati kurma, duygusal aç?ıklık, yap?c? geri bildirim verme ve alma, ve çat??ma çözümünde yap?c? yakla??mlar sergileme gibi unsurlar yer almaktadır. Ölçek, ö?rencilerin bu becerileri arkada?lık ba?lam?nda ne derece etkili kulland???n? saptamay? amaçlamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geli?tirme çal??mas?nda geçerlik analizlerinin yapıld??? varsay?lmaktadır, ancak kaynak içerikte spesifik geçerlik türleri ve katsayılar? belirtilmemiştir. Akademik bir ölçek geli?tirme sürecinde, FÖA?EÖ için öncelikle **kapsam geçerli?i** için uzman görüşleri alınmalıdır.

Ölçeğin yapı geçerli?i, muhtemelen Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve/veya Do?rulamay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?lararak test edilmiştir. Bu analizler, ölçek maddelerinin belirlenen teorik yapılar? (faktörleri) ne derece iyi temsil etti?ini do?rulamak için kritik öneme sahiptir. Geçerlik çal??malar?n?n detaylar? için orijinal makalenin incelenmesi tavsiye edilmektedir.

Güvenirlik

Kaynakta güvenirlik bilgileri aç?kça belirtilmemi? olsa da, ölçeğin yay?mlanm?? bir akademik çal??ma olması nedeniyle yeterli düzeyde güvenirlik kan?tlar?n?n sunuldu?u varsay?lmaktadır. Tipik olarak, bu tür psikometrik araçlarda iç tutarlılık katsay?s? (Cronbach Alpha) hesaplanır. Yüksek bir Cronbach Alpha de?eri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösterir.

?ç tutarlılı??n yan? sıra, ölçeğin zaman içinde kararlılı??n? test etmek amacıyla test-tekrar test güvenirlik analizlerinin de yapılm?? olması mümkündür. Bu analizler, ölçme arac?n?n farklı zamanlarda uyguland???nda tutarlı sonuçlar üretme yetene?ini kan?tlar.

Faktör Analizi

Fen Bilgisi Ö?rencilerinin Arkada?lık İletişimi Etkililik Ölçeği'nin yapısal geçerli?ini sağlamak amacıyla faktör analizi teknikleri kullan?lmıştır. Ölçeğin, çok boyutlu bir yapıya sahip oldu?u ve iletişim etkilili?inin farklı yönlerini temsil eden alt faktörlerden oluştu?u düşünülmektedir.

Faktör analizi, ölçekteki maddelerin gruplanarak teorik olarak beklenen alt boyutlar? oluşturup oluşturmad???n? inceler. Bu analizler, ölçekten elde edilen puanlar?n yorumlanabilirli?i ve psikometrik sağlamlı?? aç?s?ndan merkezi bir rol oynamaktadır.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi mevcut olmamakla birlikte, ölçek tipik olarak 4 veya 5 seçenekli bir **Likert ölçeği** formatında (örneğin, "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a) yanıtlanmaktadır.

Language Available: Türkçe (Orijinal geliştirme dili)

Population Group: Yükseköğretim öğrencileri (Fen Bilgisi Öğretmenliği Programı öğrencileri)

Age Group: Üniversite öğrencisi popülasyonuna uygundur (Genellikle 18-25 yaş aralığı).

Population Details: Ölçek, Türkiye'deki fen bilgisi öğretmenliği programlarında öğrenim gören lisans öğrencileri örnekleminde geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılarak standardize edilmiştir.

Test Methodology: Bireylerin kendi kendilerine doldurdıkları, kağıt-kalem veya online formatta uygulanabilen standardize edilmiş bir ölçektir.

Anahtar Kelimeler

Ölçek, iletişim etkililiği, sosyal yeterlilik, fen eğitimi, öğrenci değerlendirme, psikometri, öğretmen adaylar.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu yazar Beste Çağla Özata'nın iletişim adresi: b_cagla_ozata@hotmail.com

Correspondence Address: Orijinal makalede belirtilmiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2018

İzinler ve Ücret: Ölçek, akademik amaçlı araştırmalar için tasarlanmıştır. Ölçeğin kullanımı ve telif hakları ile ilgili detaylı bilgi ve izinler için sorumlu yazar Beste Çağla Özata ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım koşulları hakkında bilgi mevcut değildir.

Kaynaklar

Özata, B. Ç., & Birol, C. (2018). Science Students' Friendship Communication Effectiveness Scale. *EURASIA J Math Sci and Tech Ed*, 14(5),1867-1873. <https://doi.org/10.29333/ejmste/85422>

Ölçeğin orijinal makalesine erişim için kullanılan bağlantı: ejmste.com

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı buradan indirilebilir: science-students-friendship-communication-effectiveness-scale-toad.pdf

Fen Bilgisi Öğrencilerinin Arkadaşlık İletişim Etkililik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, telif hakları ve akademik yayın kuralları gereği burada listelenmemiştir. Ölçek maddelerinin tamamına ulaşmak için lütfen yukarıda belirtilen orijinal akademik referansı inceleyiniz.